

Проект на решение на Политбюро на ЦК на БКП за преодоляване на отрицателните тенденции по турчезене на българи-мохамедани, цигани и татари

София, 27 март 1962 г.

В своята политика към националните малцинства Българската комунистическа партия винаги се е ръководила от марксистко-ленинското учение по националния въпрос. Осигурявайки пълно политическо и социално равноправие на всички трудещи се в нашата страна, без разлика на език, религиозни вярвания и народностна принадлежност, партията и народната власт взеха редица специални мерки за бързо ликвидиране на голямата икономическа и културна изостаналост на турското и циганското население. Победата на 9 септември 1944 г. откри светли перспективи за икономическо и културно развитие и на българските мохамедани. Тази правилна политика на Партията даде своите положителни резултати. Почти всички работоспособни трудещи се от тези части на нашия народ участват в социалистическото строителство, тяхното материално положение бързо се подобрява, повишава се културата им, създава се местна интелигенция, децата са обхванати в училищната мрежа, те се ползват от безплатна медицинска помощ и т.н.

Но в процеса на успешното осъществяване на културната революция се забелязват и някои отрицателни тенденции, които затрудняват нейното развитие, пречат за укрепване на морално-политическото единство на народа и служат за проводник на вражеската пропаганда. Значителна част от циганите, татарите и българските мохамедани под различни форми все още се турчезят, за което особено много допринасят мохамеданската религия и турско-арабските имена. Подтиквани от турската реакционна пропаганда и религиозен фанатизъм, и улеснявани от неправилните действия на редица органи на народната власт, над 130 хиляди цигани и десетки хиляди татари и българи мохамедани в много райони на страната са се регистрирали като турци.

Семейства на българи мохамедани се преселват от Родопската област в селища с турско население и там се регистрират като турци. Смесените бракове на български мохамеданки с турци и обратно също се използват за „придобиване“ на турска националност както на съпрузите, така и на децата.

Това турчеене обективно се подпомагаше в някои селища посредством изучаването на турски език от децата на татари, българи мохамедани и цигани в общи паралелки и пансионни съвместно с турчета.

Религиозното обслужване на вярващите цигани и татари от ходжи и турци също помага за засилване на тенденцията на турчеене.

Неблагоприятно се отразява върху националното и патриотичното възпитание на младежите цигани, татари и българи мохамедани също така събирането им с младежи турци в общи роти и взводове на армията и Трудовата повинност.

За да се пресекат тези отрицателни тенденции на турчеене, които по същество водят до асимилиране на българи мохамедани, цигани и татари от турцизма и за да се засили още повече патриотичното им възпитание, Политбюро на ЦК на БКП

РЕШАВА:

1. Партийните комитети и организации, комитетите и организациите на Отечественият фронт, Димитровският комунистически младежки съюз, Професионалните съюзи и другите обществени организации, органите на министерствата и ведомствата, народните съвети и стопанските организации в населените места с цигани, татари и българи мохамедани да смятат за една от главните задачи в своята идеологическа и политическа работа сред това население системната и упорита дейност за повишаване на неговата политическа съзнателност и трудова активност и издигане на културата му, за постепенно преодоляване на тенденцията за турчеене, като водят системна идейно-политическа борба против реакционната турска шовинистическа пропаганда и нейните пантюристички и панислямистички стремежи и цели.
2. Министерството на правосъдието съвместно с отдел „Народни съвети“ при Министерския съвет, на основата на Конституцията и законите в страната, да изработят инструкция за приложение на чл.16 от Правилника за водене регистрите за гражданско състояние, в която да се дадат подробни указания за начина на регистрацията на населението. В инструкцията специално да се посочи, че религията и личните имена не са призна за национална и народностна принадлежност. Да се разясни също, че сключването на смесени бракове не води до промяна на националността на съпрузите. При пълна доброволност и изрично

съгласие на съпрузите родени от смесените бракове деца могат да се регистрират като българи.

В инструкцията да се разяснят и правата на гражданите от не български произход, които при пълно вътрешно убеждение и открито изразено собствено желание могат да регистрират себе си и своите деца като българи, да променят своите собствени, бащини и фамилни имена без решение на народния съд, а само с писмена молба до съответните народни съвети. Да се впише, че същото право на опростена процедура за промяна на имената се дава и на българите-мохамедани.

Приложението на инструкцията да се съпровожда с широка и системна разяснителна работа, която в никакъв случай не се допуска под каквато и да е форма насилие и администриране. Окръжните комитети на Партията и другите партийни ръководства и организации, както и държавните органи, които се занимават с тези въпроси, да вземат всички необходими мерки против нарушаването на законните разпоредби и възможните извращения при регистрирането на гражданите от не български произход и българите мохамедани.

3. Партийните комитети и организации и народните съвети да проведат широка разяснителна работа сред татарите, циганите и българските мохамедани, регистрирани като турци, по силата на писмо № 5-434 от 11 май 1950 година на отдел „Гражданско състояние“ при МВР или по други причини, с оглед същите да се регистрират по действителната им народностна и национална принадлежност съгласно Закона за гражданското състояние и регистрирани вече като българи. При това да се вземат мерки, за да не се допускат каквито и да е било извращения, натиск и администриране.
4. Народните съвети да не допускат преселването на българи мохамедани и цигани в населените места с компактно турско население.
5. Министерството на просветата и културата и окръжните народни съвети да вземат мерки турски език да не се изучава от деца на цигани, татари и българи мохамедани.

Същите да се учат на български език. Да се избягва назначаването на учители и възпитатели-турци в училища, където преобладават деца цигани, татари и българи мохамедани. Там където е възможно, да не се допуска деца на българи мохамедани и цигани да живеят в общежитията и да учат в паралелки заедно с турчета.

6. Министерството на народната отбрана и Главното управление на трудовата повинност да осигурят благоприятни условия за правилното възпитание на

младежите българи мохамедани, цигани и татари. Главното политическо управление при МНО и политотдела при Главното управление на трудовата повинност да засилят масово-политическата и възпитателна работа за националното осъзнаване, комунистическото и патриотичното възпитание на младежи военно и трудослужещи от цигански, татарски и български произход, които се турчечат.

7. Комитетът по въпросите на българската православна църква и религиозните култове при министерството на външните работи да вземе мерки за правилно изясняване на българо-мохамеданския, циганския и татарския въпроси сред духовните лица на мохамеданската църква; да се следи за спазването на социалистическата законност от страна на ходжите и мюфтиите и да несе позволява провеждането от тяхна страна на каквито и да било реакционна обреди; да не допуска назначаването на религиозни служители турци в селата с компактно циганско и татарско население и сред българите мохамедани.
8. Българската академия на науките да изпрати комплексни експедиции от историци, етнографи, филолози и други за всестранно проучване на народностния произход и принадлежност на населението в съответните райони на страната, които да установят етническият произход и народностните особености по-специално на турци, татари, цигани, живеещи в България. Да продължи проучването на историческото минало на българите мохамедани в Родопите, Ловешки окръг и други райони на страната, с оглед да се разкрие още по-добре историческата истина за резултатите от асимилаторската политика на турските поробители, за масовите и единични помохамеданчвания.

Към Института по българска история при Българската академия на науките да се създаде секция за проучване на историческото минало на българите мохамедани.

9. При отдел „Пропаганда и агитация“ на ЦК на БКП да се създаде комисия, която да изучава проблемите и разработва мероприятия за националното осъзнаване и комунистическото възпитание на българите мохамедани. За тази цел в отдела да се назначи инструктор за работата сред българите мохамедани.

